

FOKUS

stoji i horizontalni mobing u kojem radnici maltretiraju one koji su na jednakom položaju u hijerarhijskoj organizaciji. Zlostavljači su često osobe s poremećajima osobnosti koji maltretiraju druge zbog osjećaja antipatije, ljubomore, zavisti, želje za vlašću ili pak straha.

Kako se treba postaviti žrtva mobinga?

-Odmah treba reagirati. Mnoge žrtve mobinga počinju se osjećati krivima, no to nije istina. Odmah treba uspostaviti dijalog ili otići odgovornima. Treba zatražiti pomoć udruga za ljudske resurse ili udruga za mobing. Nažalost, zadnja stvar koja nam ostaje je tužiti zlostavljača, jer je to dugotrajan i bolan proces.

Kako je riješen zakonski

okvir u nas, a kako u svijetu?

- Dosta država ima dobro definirane zakone kao što su Švedska i Francuska koja je nedavno donijela vrlo dobar zakon, u kojem se, među ostalim, navodi i da mobing kompromitira profesionalnu budućnost. U Italiji nema zakona ali ima dobro definiranih članaka na osnovi koji se može podići tužba za mobing. Od 1999. godine tako je podignuto mnogo tužbi.

Jesu li kazne novčane, suspendiranje s posla i treba li zlostavljače slati na liječenje?

- Kazne su koliko ja znam novčane. Tako je u travnju jedan talijanski časopis objavio rekordnu kaznu koja je za mobing dobio zlostavljač. Novinarica je tužila poznatu izdavačku kuću za sedam godina mobinga i dobila je 300.000 eura odštete. U nekim

slučajevima ako je riječ o poremećajima ličnosti i zlostavljačima bi se moglo preporučiti liječenje.

Što žrtve mobinga mogu poduzeti u Hrvatskoj?

- Zasad malo. No ipak mogu podnijeti tužbu što im omogućavaju neki zakonski propisi koji su u Zakonu o obveznim odnosima, u Zakonu o radu i Zakonu o ravnopravnosti spolova. Gordana Sobol predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora rekla je i da je osnovana radna skupina koja radi na prijedlogu zakona.

Što pokazuju statistike stranih istraživanja. Koliko radnika je bilo meta mobinga i koje su karakteristike žrtava?

- Jedno američko istraživanje je pokazalo da je jedan od četiri radnika u SAD-u zlostavljan. Istraživanje provedeno u zemljama članicama Europske unije pokazalo je da je devet posto radnika, odnosno čak oko 13 milijuna ljudi bilo metom mobinga.

projekt

Muzej dopustio DODIRE

»Muzeji bi trebali biti prilagođeni slijepima ne samo za Međunarodni dan bijeloga štapa i Međunarodni dan invalida. Svi bi muzeji s kulturološkog aspekta trebali osigurati slijepima i ostalim invalidima nesmetan pristup razgledanju izložaka. Dosad su slijepima posjeti muzejima bili nemogući bez pratnje koja bi mi čitala i opisivala izložene eksponate.« Tako nam je Stjepan Jambrešić, član Udruge slijepih Zagreb, prokomentirao izdavanje Vodiča po Muzeju grada Zagreba, čiji je Vjesnik pokrovitelj, koji će slijepima poboljšati kulturni život.

»Zadovoljstvo je to veće«, kaže naš sugovornik, »jer je opće poznato da se u muzejima 'ništa ne smije dirati' što je slijepce ostavljalo zakinutima.

Vodič po Muzeju grada Zagreba autorice Vesne Leiner slijepi su pozdravili kao, kako su rekli »putokaz koji će, nadajući se, slijediti i ostali muzeji u gradu«. U toj će knjižici tiskanoj u petstotinjak primjeraka slijepi na brajici moći slijediti raspored 45 prostorija Muzeja, stuba, a ponajprije će se moći upoznati s poviješću Grada. U knjižici je na brajici na sedamdesetak stranica predstavljeno dvadeset najvažnijih primjeraka: od portreta kipova povijesnih ličnosti do torbe koja je pripadala Ljudevitu Gaju ili na-

crta Grada. Slijepima će ubuduće na usluzi biti i Služba vodiča zaposlenika ustanove, a uskoro bi se moglo realizirati i vođenje slijepih s pomoću mobitela. Nije isključeno da se u toj ustanovi postave i podne trake vodilje s ispupčenjima koje im pomažu pri orijentaciji u prostoru. Marija Mustać, tajnica Udruge slijepih Zagreb, rekla je kako je Vodič po muzeju hvalevrijedan projekt za tu kategoriju Zagrepčana, jer im podiže kvalitetu života na višu razinu. Također je najavila da će i njihova udruga u sklopu Dana bijeloga štapa organizirati prigodno obilježavanje tog praznika u sjedištu u Draškovićevoj 80/III. U nedjelju 16. listopada slijepi će tradicionalno otpješačiti

U vodiču su na brajici predstavljeni najvažniji izložci, a Muzej uskoro namjerava realizirati i vođenje slijepih s pomoću mobitela

na Medvednicu, a u Samoboru će s Lions clubom »Samobor« organizirati šestu dobrotvornu akciju i kestenijadu. Na štandovima na glavnom samoborskom trgu posjetitelji će se moći okrijepiti

ti kolačima, vinom, kušati med i druge delicije po simboličnim cijenama. Prikupljena će se sredstva iskoristiti za tekuće potrebe slijepih. Završnica obilježavanja Dana bijeloga štapa, doznajemo, bit će natjecanje u brzom i lijepom čitanju brajice 20. listopada u Udruzi slijepih Zagreb.

Snježana Rajačić

Moberi su među nama

Andreja Kostelić-Matić

U prvoj knjizi na hrvatskom koja progovara o problematici mobinga opisane su i karakteristike 300 žrtva mobinga koje je slikovito grafikonom prikazao Giordano S. u svom diplomskom radu. To istraživanje pokazuje kako je udio žena žrtava mobinga 53 posto dok je muškaraca 47 posto. Najveći postotak žrtava mobinga prema dobi koje potraže pomoć jesu osobe između 35 i 54 godine. Osobe od 23 do 34 godine i starije od 55 dolaze u znatno manjem postotku no to ne znači manje izložene maltretiranju. Mlađe osobe i novozaposleni često su izvrgnuti zlostavljanju, ali šute, misleći da na početku karijere moraju to trpjeti. Što se tiče udjela žrtava mobinga prema zanimanju, uredski radnici (sa srednjoškolskim obrazovanjem) njih čak 57,3 posto čine grupu žrtava koje najčešće traže pomoć. Zatim slijedi grupa šefova odjela i grupa najviših rukovoditelja. Najmanji postotak otpada na vanjske suradnike (1,3 posto) i nastavnike kojih oko pet posto traži pomoć.

Hranjivost pod povećalom

Pivopije uživaju što se njihovo omiljeno piće smatra namirnicom, a ljubitelji dobrih vinskih kapljica prigovaraju što istu kvalifikaciju nema i vino. No tu bi moglo doći do promjena, barem ako se može suditi prema onome što se moglo čuti na okruglom stolu o zdravstvenim aspektima piva u sklopu Zdravstvene konferencije o maslinovu ulju, vinu i pivu, održanom u Grožnjanu. Ondje je doc. dr. Bojan Jelaković istaknuo da umjerena konzumacija piva i vina ima jednako pozitivan učinak na zdravlje. Ipak treba reći da je nemoguće procijeniti kako ta pića djeluju na koga, te da bi ih trebalo piti umjereno, i to samo uz jelo. Prema smjernicama Europskoga društva za hipertenziju, ženama je preporučljivo piti 300, a muškarcima 600 mililitara piva na dan. I pivo i vino sadrže elemente koji znatno sprečavaju rizik od infarkta, razvoj demencije, dijabetes tipa II, osteoporozu, Parkinsonovu bolest i žučne kamence.

Evolucija ljudskog mozga još traje

Ljudski mozak se još razvija, tvrde znanstvenici sa Sveučilišta u Chicagu, koji u stručnom magazinu Science objašnjavaju kako imaju pouzdan dokaz svojim tezama. Znanstvenici su uspoređivali mozak današnjeg čovjeka s onim naših predaka te pronašli dvije bitne genetske promjene povezane s njegovom veličinom. Jedna od njih nastala je prije svega 5800 godina i prisutna je u 30 posto mozгова današnjih ljudi, a obzirom na to da je u terminima evolucije

to vrlo kratak period, za vjerovati je da se intenzivna prirodna selekcija nastavlja i danas. Prva genetska promjena nastala je prije otprilike 50.000 godina, u isto vrijeme kada se javljaju prvi oblici umjetnosti, glazbe, vjerskih obreda i sofisticirane izrade oruđa, a danas se može naći u 70 posto ljudskih mozgov. Druga je povezana sa širenjem poljoprivrede, organiziranih naselja i prvim trgovima pisma, što znači da nas možda uskoro čeka novi korak u evoluciji, a da toga nismo niti svjesni.

